

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
9 Пж 2761/23
29.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Влаисављевић, председника већа, судија Весне Вулевић и Верице Смиљанић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Дискос доо, ул. Крушевачка бр. 22, кога заступа Аца Милутиновић, адвокат из, ул., против туженог Мелос Маркетинг доо Јагодина, улица Милана Премасунца бр. 3-1-16/7, кога заступа Милослав Ивић, адвокат из, ул., ради утврђења, вредност предмета спора 6.000,00 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 345/23 од 16.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 29.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ жалба туженог као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Привредног суда у Београду П 345/23 од 16.03.2023. године у ставу I изреке пресуде.

II Иста пресуда **ПРЕИНАЧАВА СЕ** у ставу II изреке и решава:
ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 356.700,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 90.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Првостепеном пресудом у ставу I изреке утврђено је да је тужилац носилац права произвођача фонограма на фонограму „.....“ који је настао 1980. године у извођењу АА уз аранжман ББ. Ставом II изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 88.650,00 динара на име накнаде трошкова поступка.

Благовременом жалбом тужени побија наведену пресуду из свих законом прописаних разлога. Посебно указује да је тужба морала бити одбачена као недозвољена, јер тужилац нема правни интерес за подношење ове тужбе за утврђење права. Наиме, указује да произвођач фонограма (непосредно или онај на кога су та права пренета, као у овом случају тужени) своја права може остварити непосредно или колективно, а тужени се определио да своја права остварује колективно. Са друге стране, тужилац се накнадно определио да своја права остварује колективно, а претходно се определио да своја права остварује непосредно. Истиче да се у овом случају примењују интерна правила колективне организације о накнади, а Правилником о пријави фонограма и решавању спорних и дуплираних фонограма разграничени су појмови спорног фонограма и дуплираног фонограма. Наводи да се

судски спор може водити само поводом спорног фонограма, након спроведеног поступка медијације пред колективном организацијом, а тужени пре и у току поступка медијације, као и током овог судског поступка није оспоравао тужиоцу право произвођача фонограма на фонограму произведеном 1980. године, нити право на накнаду као изведено право, па тужилац није имао правни интерес за подношење тужбе. Тужени је оспоравао само захтев тужиоца да једино тужилац има право на накнаду преко колективне организације, наводећи да у конкретном случају постоје два фонограма, један који је сачинио произвођач тужилац из 1980. године и фонограм чији је произвођач тужени из 2009. године. Предлаже да Привредни апелациони суд преиначи првостепену пресуду и одбаци тужбу као недозвољену.

Одговором на жалбу тужилац оспорава све жалбене наводе туженог, указујући да је тужба била одбачена решењем Привредног суда у Београду П 1003/21 од 27.09.2022. године, те да је ово решење укинута решењем Привредног апелационог суда Пж 8877/22 од 19.01.2021. године. Наводи да је поступак медијације вођен као да је у питању један фонограм, да је тужени код ОФПС евидентиран као произвођач фонограма из 1980. године и остварује право на накнаду за овај фонограм, што представља правни интерес тужиоца за подношење ове тужбе. Указујући на спроведени поступак медијације пред колективном организацијом, те наводећи да тужени није доказао ни да је власник фонограма и из 2009. године, тужилац предлаже да се жалба туженог одбије и првостепена пресуда потврди.

Благовременом жалбом тужилац побија одлуку о трошкова поступка садржану у ставу II првостепене пресуде из свих законом прописаних разлога. Указује да првостепени суд није правилно применио одредбе Адвокатске тарифе, јер је трошкове заступања тужиоца од стране пуномоћника адвоката погрешно обрачунао применом тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, уместо да примени тарифни број 14. Стога предлаже да Привредни апелациони суд преиначи одлуку о трошковима поступка и туженог обавезе да тужиоцу накнади трошкове по тарифном броју 14. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба туженог неоснована, а да је жалба тужиоца основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је утврђење да је тужилац носилац права произвођача фонограма на фонограму „.....“ који је настао 1980. године у извођењу АА уз аранжман ББ.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, међу странкама није било спорно да је тужилац произвођач фонограма из 1980. године, а да је тужени као произвођач фонограма евидентиран код колективне организације за заштиту права произвођача фонограма ОФПС. Из садржине Уговора о снимању и коришћењу снимка за грамофонску плочу и касету, суд је утврдио да је исти закључен 25.02.1980. године између тужиоца и АА, вокалног солисте из, те да се уметник овим уговором обавезао да ће снимити за рачун тужиоца, а у сврху коришћења за грамофонску плочу и касету, снимак чији ће се тачан назив назначити по обављеном снимању. Тужилац се обавезао да за договорено снимање обезбеди све техничке услове снимања, као и присуство сниматеља, режисера и осталих уметника који суделују у снимању. На основу овог уговора тужилац је стекао право да произведе неограничени број грамофонских плоча на којима ће се налазити снимак који је предмет уговора. Истог датума тужилац је закључио и уговор са ББ, као уметником који се обавезао да ће снимити за рачун тужиоца у сврху коришћења за грамофонску плочу и касету, снимак чији ће се тачан назив назначити по обављеном снимању. Тужилац је преузео исту

уговорну обавезу као и по уговору са АА и стекао право да произведе неограничени број грамофонских плоча. Није спорно да је на основу ових уговора сачињен први снимак нумере „.....“. Из садржине Издавачког уговора од 03.06.2009. године првостепени суд је утврдио да је исти закључен између туженог и АА као интерпретатора. Овим уговором предвиђена је међусобна сарадња уговорних страна, тј. издавање музичког материјала CD-а под називом АА, који између осталог садржи и нумеру „.....“. Овим уговором АА је пренео на туженог право на производњу фонограма, право на умножавање, право на закуп интерпретација, као и сва остала права интерпретатора. Овим уговором је констатовано и да АА има сва ауторска овлашћења потребна за производњу музичких садржаја, као и да има право преношења ових права трећем лицу. Из садржине дописе ОФПС од 08.06.2022. године првостепени суд утврђује да је ова колективна организација навела да је фонограм „Теби журим из далека“ пријављен од стране тужиоца и туженог под истим називом, да је постао споран, да је његов статус решаван у складу са процедуром Правилника о пријави фонограма и решавању спорних и дуплираних фонограма, те да је као носилац права евидентиран тужени, који је овај фонограм први пријавио, а из садржине обавештења од 21.07.2021. године утврђено је да је тужилац обавештен као страна у спору која је касније пријавила фонограм, да је дужна да покрене судски поступак у циљу утврђивања права на накнаду на фонограмима који је био предмет медијације.

Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да је тужилац на основу Уговора о оснивању и коришћењу снимака за грамофонску плочу и касету са уметником АА, вокалним солистом и ББ, шефом ансамбла, носилац права произвођача фонограма „.....“ који је сачињен 1980. године. Првостепени суд је утврдио да је тужени на основу Издавачког уговора од 03.06.2009. године закљученог са интерпретатором АА произвођач фонограма „.....“ који је сачињен 2009. године. Имајући у виду допис колективне организације ОФПС број од године, којим је наведено да се у конкретном случају ради о два различита фонограма, првостепени суд је утврдио да постоје два фонограма под називом „.....“, један из 1980. године за који је суд утврдио да је произвођач тужилац и један из 2009. године за који је суд утврдио да је произвођач тужени, стога је тужбени захтев усвојио и утврдио да је тужилац носилац права произвођача фонограма „.....“ који је сачињен 1980. године.

Одлука првостепеног суда којом је утврдио да је тужилац носилац права произвођача фонограма на фонограму „.....“ у извођењу АА који је сачињен 1980. године, правилна је из следећих разлога:

Правилно првостепени суд примењује Закон о ауторском и сродним правима („Сл. Гласник РС“ број 104/09, 99/11, 119/12, 29/16 Одлука УС и 66/19) који је важио у моменту подношења тужбе, будући да у време настанка фонограма који је снимљен 1980. године, законом није било дефинисано право произвођача фонограма, али наведени фонограм испуњава услове из самосталног члана 45. Закона о изменама и допунама Закона о ауторско и сродним правима, услед чега се на исти примењује закон важећи на дан подношења тужбе.

Закон о ауторском и сродним правима у члану 124. дефинише да је фонограм снимак звука, односно низа звукова на носачу звука, да је снимак звука фиксирање звукова на носач са којег се они могу слушати, умножити или саопштити путем неког уређаја. У члану 125. Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је поризвођач фонограма физичко или правно лице у чијој је организацији и чијим је средствима фонограм начињен и који сноси одговорност за прво снимање звука, односно низа звукова. Према наведеним одредбама закона, фонограм је бестелесна ствар, јер је исти дефинисан као снимак звука, односно низа звукова. Неопходно је разликовати фонограм од телесног носача на коме је он записан. Носач звука је средство на које се фонограм бележи ради даљег умножавања. Снимак звука је фиксирање звукова на носач са којег се они могу слушати, умножити или саопштити

путем неког уређеја. Са друге стране, произвођача фонограма треба разликовати од издавача, јер је издавач правно или физичко лице које је уговором стекло право да фонограм стави на носач звука, те да носач звука умножи у одређеном тиражу и да тако умножене примерке стави у промет. Произвођач фонограма може бити истовремено и издавач, али то могу бити и два различита лица.

У конкретном случају, правилно је првостепени суд утврдио да је тужилац носилац права произвођача фонограма на фонограму „.....“ у извођењу АА, будући да је утврдио да је тужилац правно лице у чијој организацији и чијим средствима је овај фонограм начињен и да је тужилац лице које сноси одговорност за право снимање низа звукова ове музичке нумере. Наведено произлази из достављених Уговора о снимању и коришћењу снимка за грамофонску плочу и касату од 25.02.1980. године, а наведене чињенице није оспоравао ни тужени. Међутим, није правилан закључак првостепеног суда да постоје два фонограма под истим називом „.....“ у извођењу АА, те да је тужени носилац права произвођача фонограма на фонограму који је сачињен 2009. године. Појам произвођача фонограма ограничен је само на лице које је прво начинило снимак одређеног звука или низа звукова, па се произвођачем фонограма не може сматрати лице које је касније преузело снимак ради умножавања или поново начинило снимак истог звука или низа звукова или сачинило компилацију раније начињених звучних снимака.

Тужилац је лице које је извршило прво снимање низа звукова нумере „.....“, те је на тај начин стекао право произвођача фонограма на овој музичкој нумери. Са друге стране, тужени је 03.06.2009. године са АА као интерпретатором, закључио издавачки уговор, којим су дефинисана њихова међусобна права и обавезе. У члану 1. наведеног уговора је предвиђено да је предмет уговора издавање музичког материјала под називом АА, који између осталих садржи и музичку нумеру „.....“. Наведени уговор тужени је закључио у својству издавача и обавезао се да умножи и стави у промет музички материјал (CD) под називом АА. Међутим, на основу овог уговора није извршено прво бележење низа звукова музичке нумере „.....“, нити је уговарач АА могао на туженог пренети право произвођача фонограма, како је то наведено у члану 2. овог уговора. Ово из разлога што АА није произвођач фонограма, нити је у време закључења овог уговора био носилац права произвођача фонограма на спорном фонограму, већ је то био тужилац. Издавачким уговором није могао пренети на туженог право које нема, а ради се о фонограму који је већ био сачињен 1980. године, односно, музичкој нумери „.....“, која је први пут забележена у организацији тужиоца 1980. године. Наведеним уговором је АА могао на туженог пренети права интерпретатора, али се ради о другој врсти сродног права које је самостално и није истоветно праву произвођача фонограма. Наведена музичка нумера „.....“ је први пут забележена као низ звукова 1980. године у организацији тужиоца, односно извршено је фиксирање звукова на носач са којег се они могу слушати, умножити или саопштити путем неког уређаја, па како је овај фонограм сачињен у организацији и средствима тужиоца, тужилац је носилац права произвођача фонограма у погледу ове музичке нумере. Свако касније извођење и бележење ове музичке нумере, па макар и у другом аранжману не представља прво снимање звука, па лицу које такво бележење врши, не даје право произвођача фонограма.

Нису основани жалбени наводи туженог да тужилац нема правни интерес за подношење тужбе за утврђујућим захтевом. Правни интерес тужиоца заснован је на чињеници да је тужилац као носилац права произвођача фонограма регистрован од колективне организације за заштиту права произвођача фонограма ОФПС и по том основу остварује право на накнаде које су законом прописане у члану 127. Закона о ауторско и сродним правима, будући да се ради о издатом фонограму. Правни интерес тужиоца за утврђење његовог права произвођача фонограма је управо у настојању

тужиоца да код одговарајуће колективне организације, буде регистрован као носилац тог права, које ће му затим омогућити остварење права на законом прописане накнаде.

Нису основани жалбени наводи туженог да се право произвођача фонограма може остварити непосредно или преко колективне организације, јер се ради о сродном праву које се искључиво може остварити преко колективне организације, а не индивидуално, као што је случај са ауторским правом. Према члану 127. став 2. Закона о ауторском и сродним правима, права на накнаде из става 1. овог члана произвођач фонограма се не може одређи, а може их остварити само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права. Произлази да произвођач фонограма право на накнаде може остварити само преко колективне организације за заштиту права произвођача фонограма, а не и индивидуално, како то тужени у жалби наводи.

Ово су разлози због којих је првостепена пресуда потврђена у ставу I изреке пресуде.

Одлучујући о трошковима парничног поступка, првостепени суд није правилно применио одредбе Адвокатске тарифе приликом утврђивања износа трошкова на име заступања, на чију накнаду тужилац има право. Тарифним бројем 14. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, прописане су награде за састављање тужбе, противтужбе и других поднесака којима се покреће парнични поступак у писменом или електронском облику у непроцењивом предметима, па адвокату припада прописана награда према врсти поступка, независно од означене вредности спора. Овим тарифним бројем обухваћени су између осталих, спорови о ауторском и сродним правима, о праву на жиг, модел и осталим правима интелектуалне својине, осим процењивих имовинских захтева из ових односа. Тарифним бројем 15. прописано је да за заступање на рочишту адвокату припада награда предвиђена тарифним бројевима 13. и 14. Имајући у виду наведено, а како је првостепени суд правилно утврдио парничне радње за које тужилац има право на накнаду, на основу члана 165. Закона о парничном поступку, првостепена одлука о трошковима поступка је преиначена, па је тужени обавезан да тужиоцу, према опредељеном захтеву тужиоца, накнади трошкове поступка у износу од 356.700,00 динара и то за састав три поднеска по 45.000,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 46.500,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште 24.000,00 динара, као и за судске таксе за тужбу, жалбу и првостепену пресуду по 3.900,00 динара. Тужилац нема право на накнаду трошкова поступка на име судске таксе за решење о одбацивању тужбе, имајући у виду напомену број 3. уз Тарифни број 2. Таксене тарифе, која предвиђа да ако виши суд укине одлуку и предмет врати на поновни поступак, плаћена такса за укинуту одлуку урачунава се у таксу за нову одлуку.

Одлука као у ставу III изреке пресуде донета је на основу члана 165. Закона о парничном поступку, па је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 90.000,00 динара у складу са опредељеним захтевом на име састава жалбе. Тужилац нема право на накнаду трошкова на име судске таксе на жалбу и другостепену одлуку, имајући у виду напомену број 7. уз Тарифни број 1. и Тарифни број 2. став 8. Таксене тарифе.

Следом наведеног, применом члана 390. и члана 401. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци пресуде.

ТВ/НЈ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА
Татјана Влаисављевић с. р.

За тачност отправака

**Управитељ писарнице
Срђан Никић**